

Rapportage Verkenning Gemeente Goes

2026

Aanleiding

Op woensdag 18 maart 2026 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. De uitslag is een dag later besproken in de duidingsraad. Op voorstel van de grootste partij, Nieuw Goes, is besloten een verkenner, dhr. P.E. de Jong, aan te stellen voor de verkenning.

De uitslag

Zetelverdeling Gemeenteraadsverkiezingen 2026

Partij	Zetels
Nieuw Goes	5
Groenlinks-PvdA	5
CDA	4
SGP-ChristenUnie	4
VVD	4
Partij voor Goes	2
D66	2
Belang van Nederland	1

De uitslag kan op verschillende manieren worden bekeken. Feitelijk is er geen groot verschil tussen de grootste partij en de rest. Vijf partijen zitten dicht bij elkaar. Dat maakt dat er getalsmatig tussen deze vijf al veel opties zijn om een meerderheid te vormen voor een coalitie. Met de overige drie partijen erbij, worden de opties talrijker. Zeker omdat alle partijen hebben uitgesproken geen andere partij uit te sluiten.

Stabiel bestuur

In de duidingsraad is door de meeste partijen de wens geuit tot een stabiel bestuur te komen. In de verkenning speelt dit een wezenlijke rol. Belangrijke vraag is wat partijen verstaan onder een stabiel bestuur en op welke wijze dit begrip wordt gewogen in de keuze van coalitiepartners.

Duidelijk is dat partijen onder stabiel bestuur in ieder geval verstaan dat een coalitie een college vormt dat als een team bestuurt en samenwerkt. Coalitie en college moeten voldoende vertrouwen in elkaar hebben, dat zij de hele raadsperiode samenblijven. Stabiliteit levert op dat er voldoende ruimte is voor de gehele gemeenteraad om goed in zijn rol te opereren. Er is ruimte voor discussie en initiatief, zonder dat dit de verbinding binnen de coalitie schaadt.

De basis van stabiel bestuur is vertrouwen, betrouwbaarheid en voorspelbaarheid. Partijen hebben in de verkenning aangegeven dat zij bij het kiezen van mogelijke kandidaten voor het wethouderschap, het begrip teamspeler hebben meegenomen, naast andere kwaliteiten.

Politieke cultuur in Goes

De politieke cultuur in Goes kenmerkt zich door een streven naar harmonie. Op het persoonlijk vlak is er respect en op het politieke vlak zoekt men in de besluitvorming naar consensus. Het overgrote deel (ca. 90%) van de raadsbesluiten wordt na de beraadslagingen unaniem genomen. Ook bij moties en amendementen wordt gezocht naar een zo breed mogelijk draagvlak. Dit maakt dat er doorgaans sprake is van een goede onderlinge sfeer in het gemeentebestuur van Goes. Wat niet wil zeggen dat er geen verschillen van inzicht zijn en dat het niet af en toe schuurt. De breuk van 2023 ligt nog vers in het geheugen.

Het is bekend dat elk voordeel, zijn nadeel kent. In het algemeen zitten er naast vele voordelen ook keerzijden aan het streven naar harmonie. Tegengestelde belangen blijven vaak te lang onder de oppervlakte. Dit geldt ook voor onderliggende onenigheden, die worden toegedekt om spanningen te voorkomen. Vanwege conflict vermijdend gedrag kunnen in een harmoniemodel zaken te lang onder de oppervlakte blijven en als ze dan naar boven komen is de schadelijke impact groter.

Proces vooraf

Op maandag 23 maart 2026 is de opdracht versterkt (zie bijlage 1) en is door de verkenners een plan van aanpak opgesteld (bijlage 2). Op 24 maart heeft de verkenners kennisgemaakt met vertegenwoordigers van alle partijen, de burgemeester C.H. van den Bos en de griffier B.C. van Doornum. Na deze gesprekken kon de verkenning starten.

De opdracht voor de verkenners is als volgt geformuleerd:

“Verken de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van:

- Een stabiele meerderheidscoalitie;*
- De mogelijkheden van een zo breed mogelijk gedragen bestuursvorm;*

...welke:

- Een inventarisatie van opgaven oplevert die door partijen belangrijk worden gevonden voor deze bestuursperiode en die richting geeft aan de inhoud van de (nog te kiezen) bestuursvorm;*
- Een stabiel en hecht college kan vormen voor de komende vier jaren.”*

Eerste gespreksronde

Op vrijdag 27 maart is met alle acht partijen afzonderlijk gesproken. Om de gesprekken te structureren, is vooraf een zevental vragen aan de partijen voorgelegd. Aan ieder gesprek werd deelgenomen door twee vertegenwoordigers van een partij, de verkenners

en de griffier. De griffier heeft in beide rondes zorggedragen voor een verslag op hoofdlijnen. Het verslag is daarna voorgelegd aan iedere partij ter verificatie. De definitieve verslagen worden los van deze rapportage verspreid.

Alle acht partijen zijn op basis van de bevindingen in de eerste ronde uitgenodigd voor een tweede gesprek op maandagavond 30 maart.

Bevindingen na twee gespreksronden

De gesprekken

De verkenner heeft op 29 maart de bevindingen van de eerste gesprekken beschreven in een notitie (bijlage 3). De resultaten van de gesprekken geven een verschillend beeld. Met name over het coalitieakkoord liggen de opvatting dicht bijeen. Als het gaat over de te vormen coalitie zijn de meningen nog te divers om al een eenduidig advies te kunnen rapporteren. De verkenner beschreef op hoofdlijnen de volgende bevindingen:

1. *“Er is geen eenduidig en geen overduidelijk beeld ontstaan welke partijen de voorkeur hebben om aan de formatiegesprekken te beginnen*
2. *Er is een duidelijker beeld over de inhoudelijke onderwerpen die op zijn minst in de formatiegesprekken aan bod dienen te komen*
3. *Er is een raadsbrede voorkeur voor een coalitieakkoord op hoofdlijnen. Dit wordt gekoppeld aan de sterke wens, dat dit akkoord ruimte moet bieden aan de gemeenteraad om als hoogste orgaan zijn rol goed te kunnen vervullen. Of dit moet leiden tot een formalisatie en welke (bijv. raadsakkoord), vergt nog nader overleg.”*

In het tweede gesprek is gesproken over de volgende gedachte als vraagstelling:

“Gezien het gestelde onder 1, lijkt het voor de hand te liggen dat de grootste partij, Nieuw Goes, het voortouw neemt om een voorstel te doen in welke vorm de formatie gaat starten. In de formatie moet het goede gesprek worden gevoerd over de genoemde thema’s, waaronder de bestuursstijl.”

De stap naar de formatie

De in de tweede gespreksronde voorgelegde gedachte wordt door iedere partij begrepen. Dat de grootste partij het voortouw neemt in de verkenning en formatie, is immers een ongeschreven regel. Voor de verkenning is de regie niet voor niets unaniem aan Nieuw Goes gegund. Voor de formatie ligt die keus genuanceerder bij partijen. Hierbij moet gewezen worden op de uitslag, waarbij vijf partijen vrijwel evenveel zetels hebben. Er spelen echter twee zaken een belangrijke rol.

1. Inhoudelijke verschillen

Er zijn tussen de partijen veel inhoudelijke overeenkomsten te vinden. Genoeg om het gesprek met elkaar aan te gaan voor een coalitie. Tegelijk zijn er ook verschillen die door verschillende partijen zijn geduid. De meeste daarvan kunnen via goede gesprekken tot oplossingen gebracht worden. Voor enkele thema’s zal meer water door de Schelde

moeten stromen, willen de verschillen worden overbrugd. Toch geldt hiervoor: waar een wil is, is een weg.

2. Stabiel bestuur

Een factor in de verkenning is de sterke wens tot een stabiel bestuur te komen. Deze factor is minstens zo belangrijk als de inhoudelijke verschillen. Meerdere partijen hebben, soms grote, twijfels bij de vraag of Nieuw Goes op dit moment de meest logische partij is om te starten met gesprekken om tot een stabiele coalitie te komen. Deze twijfels leiden bij een aantal partijen tot de gedachte deze vragen voor te leggen aan Nieuw Goes, alvorens zij over de volgende stap willen besluiten.

Daarnaast wordt door een viertal partijen aangegeven dat zij met elkaar goede mogelijkheden zien om op korte termijn een stabiele coalitie te vormen. Deze partijen (CDA, SGP/CU, VVD en D66) hebben samen veertien zetels en houden de mogelijkheid van een grotere meerderheid open. Zij voelen daarbij wel het dilemma dat een keuze om deze partijen nu al te laten formeren, niet voldoet aan de eerdergenoemde ongeschreven regel.

Hoe verder

De grote vraag is, wat wijsheid is, nu er zo'n geringe steun is om Nieuw Goes een voorstel te laten doen voor het formatieproces. Zijn de twijfels richting die partij over het stabiele bestuur weg te nemen in gesprekken? Hetzelfde geldt voor de inhoudelijke verschillen die worden geconstateerd. En zo ja, is dan een tussenronde noodzakelijk om deze gesprekken te voeren voor het formatieproces in gang wordt gezet?

Deze optie is te overwegen, onder de voorwaarde dat de tussenronde binnen een week is afgerond. Een essentiëlere voorwaarde is dat een tussenronde door partijen open wordt aangegaan met de wil alle opties voor een mogelijke coalitie een kans te geven. Het advies is om de tussenronde niet plenair te laten plaatsvinden, maar in wisselende clusters van partijen. Een goede gespreksbegeleiding is sterk aan te bevelen.

De andere optie is om nu de regie te geven aan de partijen die hebben aangegeven dat zij op korte termijn tot overeenstemming kunnen komen en een coalitie kunnen vormen. Het ligt dan voor de hand dat de grootste van die partijen het voortouw neemt om het formatieproces voor te geven.

Vergadering dinsdag 7 april 2026

Het woord is nu aan de politiek om een belangrijke stap te zetten hoe het bestuur in de raadsperiode 2026-2030 er uit gaat zien. Het belang van deze bespreking gaat over een te vormen coalitie, een nieuw college en ook over de toon die wordt gezet. Het is inherent aan dit soort processen dat er teleurstellingen zijn. Zeker als er verwachtingen waren, die niet uitkomen. Het is goed daar respect voor te hebben tijdens de vergadering en in de tijd er na, opdat u in harmonie verder kunt.

Ook voor deze bespreking geldt: "Houdt het hoofd koel en het hart warm."

Peter de Jong

Bijlage 1

Opdracht voor de verkenningsfase gemeente Goes 2026

23-03-2026

Voordracht Verkenner

Partij Nieuw Goes heeft de heer Peter de Jong benaderd om als verkenner gesprekken te voeren. De heer De Jong is thans eigenaar van De Jong Coaching en Advies en is op de korte termijn beschikbaar om aan de slag te gaan.

Opdracht aan de verkenner:

Verken de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van:

- Een stabiele meerderheidscoalitie;
- De mogelijkheden van een zo breed mogelijk gedragen bestuursvorm;

...welke:

- Een inventarisatie van opgaven oplevert die door partijen belangrijk worden gevonden voor deze bestuursperiode en die richting geeft aan de inhoud van de (nog te kiezen) bestuursvorm;
- Een stabiel en hecht college kan vormen voor de komende vier jaren.

Werkwijze

Voor deze verkenning gelden wat betreft de werkwijze de volgende uitgangspunten:

- De verkenner spreekt tenminste eenmaal vertrouwelijk en in beslotenheid met twee vertegenwoordigers van iedere partij;
- Van elk gesprek wordt een verslag op hoofdlijnen gemaakt dat na verificatie door de gesprekspartners als bijlage in het eindverslag van de verkenner terechtkomt;
- De verkenner voert zijn of haar opdracht uit en legt verantwoording af middels een schriftelijk verslag dat wordt toegelicht in een bijzondere raadsvergadering;
- De verkenner houdt de burgemeester gedurende het proces op de hoogte van de voortgang.

Planning

Na vaststelling van de opdracht zal de griffier in overleg met de partijen en de verkenner op de korte termijn de afspraken inplannen. Voor de verkenning wordt een periode van 2 weken genomen.

Bijlage 2

Verkenning gemeenteraad Goes

Aanleiding

Op 19 maart jl. is een duidingsdebat gehouden, naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen en dag eerder. De acht gekozen partijen voor de nieuwe gemeenteraad hebben hun analyse gegeven van de uitslag van de stemmingen. Vervolgens hebben de partijen het voorstel van de fractievoorzitter van Nieuw Goes, dhr. M. Vermeulen, onderschreven een verkenner zo snel mogelijk te laten starten om te komen tot een stabiele coalitie en meer. Deze stap is in overeenstemming met de “Procesafspraken Goes (in)formatie 2026”.

Dit plan van aanpak is bedoeld om het proces van de verkenning zo transparant mogelijk te beschrijven.

De opdracht aan de verkenner

De geformuleerde opdracht aan de verkenner luidt:
Verken de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van een stabiele meerderheidscoalitie en de mogelijkheden van een zo breed mogelijk gedragen bestuursvorm.

De verkenning zal leiden tot een rapportage van bevindingen waarin een advies wordt gegeven voor een mogelijk vervolg. Deze rapportage zal met de gekozen partijen in een plenaire setting worden besproken.

Aanpak

Op **dinsdag 24 maart** vindt een kennismakingsgesprek plaats tussen de partijen en de verkenner. Het doel van deze kennismaking is helderheid te krijgen over de te kiezen aanpak en inzicht te krijgen in de verkenner als persoon. Het is belangrijk dat de partijen na dit gesprek vertrouwen hebben in het proces met deze verkenner.

Die middag vindt ook een kennismakingsgesprek plaats tussen de burgemeester, dhr. C. H. van den Bos, de griffier, mevr. B.C. van Doornum en de verkenner.

Op **vrijdag 27 maart** vindt een dialoog plaats tussen iedere partij afzonderlijk en de verkenner. Deze gesprekken worden ondersteund door de griffier. Zij zal zorgdragen voor een kort verslag op hoofdlijnen van ieder gesprek.

Doel van deze gesprekken is om inzicht te krijgen in de visies van de partijen op de vraagstelling die is verwoord in de opdracht. Om die gesprekken structuur te geven is door de verkenner een zevental vragen opgesteld. Deze vragen staan hieronder, zodat alle partijen zich hierop kunnen voorbereiden.

In het weekend zal de rapportage worden opgesteld. Deze wordt op zondag aan de partijen toegestuurd. De bespreking van de rapportage vindt op **maandagavond 30 maart** plaats.

De verkenning wordt ondersteund door de griffier, die met voortvarendheid alle afspraken heeft ingepland. De burgemeester wordt op de hoogte gehouden van de voortgang van het proces.

Vragen verkenningsfase:

Iedere partij wordt gevraagd vanuit het eigen gezichtspunt op de vragen te reflecteren.

- 1. Welke zijn de drie belangrijkste uitdagingen voor Goes in deze raadsperiode?**
- 2. Hoe ziet de gewenste samenwerking/bestuurscultuur eruit, zowel tussen raad en college, als binnen deze organen?**
- 3. Welke bestuurlijke kaders zijn gewenst? (Denk aan raadsagenda, raadsakkoord programma-akkoord, coalitieakkoord e.d.)**
- 4. Is uw partij bereid collegeverantwoordelijkheid te dragen, inclusief het leveren van een wethouder?**
- 5. Indien uw partij collegeverantwoordelijkheid wil dragen, heeft uw partij een geschikte kandidaat of geschikte kandidaten om als wethouder te kunnen fungeren?**
- 6. Welke coalitie ligt volgens uw partij het meest voor de hand?**
- 7. Welke knelpunten ziet u voor de coalitievorming?**

Enkele noties van de verkenner

Allereerst voel ik met vereerd dat ik als verkenner mag optreden voor de gemeente Goes. Ik realiseer me dat deze verkenning niet alleen van belang is om te komen tot een stabiel bestuur, maar tegelijk mede de toon kan zetten voor de raadsperiode 2026-2030. Het is daarom een mooie verantwoordelijkheid om deze verkenning, samen met alle deelnemers, te mogen doen en een mooie uitdaging om er samen een succes te van maken.

Een verkenner verricht zijn werk onafhankelijk, neutraal en transparant. Dit is essentieel voor een goed verloop van het proces. U mag deze professionaliteit van mij verwachten. Het is mijn doel dat u allen straks tevreden terugkijkt op dit proces, ondanks dat er wellicht op inhoud hier en daar teleurstelling zal zijn over het politieke resultaat.

Ik zie uit naar een goede samenwerking met u allen.

P.E. de Jong
23 maart 2026

Bevindingen op basis van de eerste verkenningsgesprekken

Op vrijdag 27 maart jl. heb ik, als uw verkenner, afzonderlijk gesproken met twee vertegenwoordigers van iedere partij uit de nieuwe gemeenteraad van Goes. Daarin ben ik ondersteund door de griffier, Barbara van Doornum.

In de prettige gesprekken hebben alle partijen hun ideeën geschetst over de vorming van een coalitie en over de wensen die er leven ten aanzien van de samenwerking binnen het lokale bestuur. Er is met name gesproken over inhoudelijke speerpunten die voor de eigen partij van belang zijn. Een aantal partijen heeft uitspraken gedaan welke partijen zij als optionele coalitiepartner zien. Daarbij is openheid betracht over de vraagtekens die er over en weer zijn op inhoud of over andere zaken, waaronder bestuursstijl. Dit laatste staat nadrukkelijk in relatie tot de gewenste stabiliteit in het gemeentebestuur van Goes.

Hierbij merk ik nog op dat de meeste partijen een voorkeur hebben voor een groter zetelaantal voor een coalitie, dan de kleinst mogelijke meerderheid van veertien zetels. Vier partijen heeft daarbij de meeste voorkeur. Indien een vijfde partij, inclusief wethouder daarvoor nodig is, is dat voor enkele partijen een te onderzoeken optie.

Er is een brede consensus dat er sprake is van goede omgangsvormen binnen de politiek in Goes en dat men dat graag wil voortzetten. In dat kader lijkt het exemplarisch en logisch dat geen enkele partij een andere partij uitsluit. Hetzelfde geldt voor het warme welkom aan BVNL, waarover tegelijkertijd consensus bestaat dat het niet voor de hand ligt dat deze nieuwe, nu nog onervaren partij, nu al toetreedt tot de coalitie.

Hoewel breed wordt geconstateerd dat in het algemeen de programmatische verschillen niet groot zijn, is er wel een aantal onderwerpen waarover partijen anders denken of waarbij vraagtekens zijn of verschillen overbrugd kunnen worden. Ook in dit inhoudelijke kader wordt niet in termen van uitsluiting gesproken, maar is er vooral nieuwsgierigheid of men er met elkaar uit zou kunnen komen. Men verwacht wel er met de ene partij makkelijker uit te komen, dan met de ander.

Vrijwel alle partijen hebben benadrukt dat zij op zijn minst een coalitieakkoord voorstaan. In dit akkoord moeten bindende afspraken staan over die onderwerpen, die voor de te vormen coalitie van belang zijn om vier jaar stabiel met elkaar te kunnen samenwerken. Niet toevallig zijn dit de onderwerpen die in de gesprekken zijn genoemd als mogelijke knelpunten voor de coalitievorming.

De meest genoemde onderwerpen in dit kader zijn:

- Wonen/woningbouw
- Bestuursstijl
- Verkeer
- Autoluwe binnenstad

- Veiligheid
- AZC/asiel
- (Betaalbaarheid) sociaal domein
- Financieel beleid
- Dienstverlening/dienstbare overheid
- Verduurzaming

Bestuursstijl is weliswaar geen programmatisch thema, maar wordt wel breed als belangrijk bespreekpunt genoemd in het kader van stabiel bestuur en is daarom aan bovenstaande lijst toegevoegd. Bestuursstijl gaat zowel over de gemeenteraad, als over het college (team).

Er zijn uiteraard ook enkele andere onderwerpen genoemd door individuele partijen.

Eerste bevindingen op basis van de eerste gespreksronde

4. Er is geen eenduidig en geen overduidelijk beeld ontstaan welke partijen de voorkeur hebben om aan de formatiegesprekken te beginnen
5. Er is een duidelijker beeld over de inhoudelijke onderwerpen die op zijn minst in de formatiegesprekken aan bod dienen te komen
6. Er is een raadsbrede voorkeur voor een coalitieakkoord op hoofdlijnen. Dit wordt gekoppeld aan de sterke wens, dat dit akkoord ruimte moet bieden aan de gemeenteraad om als hoogste orgaan zijn rol goed te kunnen vervullen. Of dit moet leiden tot een formalisatie en welke (bijv. raadsakkoord), vergt nog nader overleg.

Een gedachte op basis van de eerste bevindingen:

Gezien het gestelde onder 1, lijkt het voor de hand te liggen dat de grootste partij, Nieuw Goes, het voortouw neemt om een voorstel te doen in welke vorm de formatie gaat starten. In de formatie moet het goede gesprek worden gevoerd over de genoemde thema's, waaronder de bestuursstijl.

Om vast te stellen of er draagvlak is voor deze gedachte, wordt dit als vraagstelling voorgelegd aan alle partijen. Zij worden uitgenodigd voor een tweede gesprek tussen vertegenwoordigers van alle partijen afzonderlijk met de verkenner, ondersteund door de griffier. Deze gesprekken vinden plaats op maandagavond 30 maart.

Indien deze tweede gespreksronde leidt tot voldoende duidelijkheid, wordt op 31 maart door de verkenner een advies opgesteld op welke wijze de formatie kan starten. Dit advies zal op een nog nader te bepalen tijdstip openbaar worden besproken. De verkenner zal dan een toelichting geven, alvorens de politiek debatteert over het advies en een besluit neemt.

Peter de Jong
29 maart 2026